

PAPUA NOVA GVINEJA (PNG)

Osnovni podatki

Uradno ime države: Neodvisna država Papua Nova Gvineja

Glavno mesto: Port Moresby (325.000 prebivalcev)

Velikost: 462,840 km²

Glavne reke: Fly, Sepik, Purari

Najvišji vrh: Mount Wilhelm, 4694 m

Oblika vladavine: Parlamentarna monarhija

Državni poglavar: Angleška kraljica, ki jo zastopa glavni guverner

Število: 5.5 milijona

Jezik: Angleški (uradni), tudi več kot 700 narečnih

Vere: 44% protestanti, 22% katoliki, animisti, privrženci tradicionalnih kultov

Narodnosti: 95% Melanezijci, 5% Polinezijci, Mikronezijci, Kitajci

Denarna enota: Kina

V PNG živi 5.5 milijona ljudi, ki govorijo od dva do 700 jezikov. Pismenih je samo okoli 4.5% ljudi, rast prebivalstva pa znaša na leto okoli 2.6 milijona. Okoli 95% ljudi živi v majhnih vasicah, ki se ukvarjajo z kmetijstvom.

Geografske značilnosti PNG

V PNG so lepi tropski gozdovi in s snegom pokriti vršaci, globoke doline z vijugastimi rekami, ognjeniki in skalami. Obale so večinoma močvirnate ali pa so veliki koralni grebeni. V močvirjih rastejo mangrove. Večina koralnih otokov (to so v resnici vrhovi podmorskih voda) segajo malo nad vodno površino. V Angliji in Bougainvillu so lahko visoki tudi sto metrov. Vzhodni del prekrivajo najvišja gorovja. Verigi Bismarckovega in Owen – Stanleyjevega gorovja sta kot hrbtenici. Mont Wilhelm v Bismarckovem gorovju je pa najvišji vrh.

Podnebje

PNG ima vroče tropsko podnebje, ki se med letom nič ne spreminja. V ravninah je okoli 24°C, v gorovjih pa okoli 20°C. Ni deževnih in ne sušnih obdobj. Na leto pade okoli 2000 mm dežja, ki gozdom (pokrivajo štiri petine dežele) daje življenje in napaja reke. Največji reki Fly in Spik sta komaj opazni, ker tečeta v močvirjih preden se izlijeta v Tihi ocean.

Živalstvo in rastlinstvo

Rastlinstvo in živalstvo sta zelo raznolika. Gozdovi so domovanje pticami (45 vrst ptic). Med prehodom pragozda in mangrov najdemo največje metulje. Tukajšnje živalstvo je podobno Avstralskem (imajo drevesnega kenguruja, Hallstrmovega dinga – nenavadna vrsta psa – in veliko drugih). Tukaj je zelo malo raziskanega območja, ker so tako bujni gozdovi, da zoologi menijo, da je veliko neznanih rastlin in živali. Drugi največji deževni gozd na svetu (prvi ga ima Amazonija) nudi zatočišče več kot 2.500 vrstami orhidej, 400 vrstami bananovcev, 38 vrstam ptic in še kaj.

Turizem

PNG uvrščajo med deset najbolj privlačnih krajev na svetu, uvrščajo jo tudi med prvih pet najboljših lokacij za potapljanje. PNG je tudi ena izmed najbolj prijaznih držav na svetu, a zadnje čase je zelo veliko kriminala, ki tudi vpliva na turizem. Leta 1986 je na PNG prispelo okoli 40 ladij, a danes jih le okoli 4. Ima tudi zelo malo obiskovalcev na leto (okoli 14.000 letno – a je ta številka danes precej manjša). Na začetku 90 je bilo veliko turizma, kot rečeno ga je pregnal kriminal, ki tudi pobira ves davek. Največ turistov, popotnikov je pritegnilo močvirje, tropski gozdovi, gorovja iz apnenca, visoke in nizke temperature, domačini okrašeni z biseri in praznični gorjani, kenguruji, metulji kraljice Aleksandre in še marsikaj drugega.

Gospodarstvo

Močvirja, neprehodni pragozdovi, gorovja in še kaj je močno vplivalo na razvoj gospodarstva. Večina domačinov se ukvarjajo z kmetijstvom. Za njihovo vsakdanje življenje gojijo maniok, jam, taro in sladek krompir. Gojijo tudi različne kulture, ki jih prodajajo in tudi izvažajo (npr. kakav, kokosov oreh, kava, palmovo olje, kavčukovec in čaj). Ob obalah najdemo tudi kakšne plantaže zgoraj omenjenih kultur, ki jih predelujejo in tudi izvažajo. Imajo velike rezervate lesa. Rudarstvo je ena izmed najbolj razvitih industrij. Baker kopljejo blizu Indijske meje, veliko pa tudi na otoku Bougainville. Baker je najpomembnejše izvozno blago (sestavlja 60% izvoza) na drugem mestu pa je zlato. Izvoz bakra in zlata je negotova za izvoz, zaradi cen, ki se hitro višajo. PNG ima malo narodnih bogastev (največji so rude in les). Zaradi težavnega ozemlja bi bilo predrago graditi železnico, drago pa je tudi vzdrževati in poboljšati cestni promet in ceste. Zdaj in v prihodnosti je za izvoz in uvoz najboljša letalo, radio pa najboljši sporazumevalni način.

Zgodovina

- ° Pred 50.000 leti so bili prebivalci Azijci
- ° 1526 pripluje prvi Evropejec (Portugalski raziskovalec Jorge de Meneses - poimenuje PNG Ilhas dos Papuas (otok skodranih las) -)
- ° Španec Inigo Ortiz de Rete jo poimenuje Nova Gvineja – prebivalci ga spominjajo na tiste iz Afriške Gvineje
- ° Tu so tudi pristali Bougainville, Cook, Stanley in John Moresby
- ° NG več let sameva, nakar jo obiščejo Nizozemci
- ° Leta 1824 razglasijo protektorat nad Z delom, tako nekako tudi Nemci na S delu in tri dni kasneje tudi Angleži na J delu
- ° 1906 Britanska NG postane Papua (administracija - Avstralija)
- ° 2. sv. Vojna Avstralci prevzamejo Nemško NG in Poveljstvo v Rabaulu
- ° 1920 dobi Avstralija celotno NG (oz. PNG)
- ° Med vojno S del in S otoki prevzamejo Japonci, ki so šli bolj proti Avstraliji zaustavi jih Papua – na koncu se Japonci umaknejo
- ° Povojni del NG se preimenuje v Teritorij Papue in Nove Gvineje
- ° 1963, Indonezijci prevzamejo Nizozemski del in jo preimenujejo Iran Jaya
- ° 1975 – popolna neodvisnost
- ° Prva težava – odnos z Indonezijo

- Po prevzemu Iran Jaya – uporniško gibanje (Organisasi Papua Merdeka –OPM)
- 1985 se vse umiri (zaradi zmanjšanja beguncev – okoli 10.000)
- Na Z provinci še danes 75.00 beguncev iz Iran Jaya
- Na Bougainville – nova težava saj govorijo da imajo drugačno kulturo in raso od drugih
- Povod – veliko uničenje narave, ki ga povzroči rudnik bakra Panguna, ki je last Avstralcev
- 1989 – ustanovili Bougainville Revolutionary Army (BRA), dosegli da se rudnik zapre
- Konfrontacija s Paupansko vojsko – zahteve po secesiji
- Posledice – številna kršenja človekovih pravic
- Najbolj znan masaker – na praznik Sv. Valentina (1990)
- 1998 – uradno končana vojna – po 10 letih umrlo 20.000 in izgubilo domovanje 40.000 Bougainvillčanov